

Stanje klime: Rekordne vrućine i drugi vremenski ekstremi

Svjetski meteorološki dan: U budućnosti: toplije, sušnije, kišovitiije!

Ženeva, 21. ožujka 2016. (WMO) – Prema Svjetskoj meteorološkoj organizaciji (WMO) godina 2015. ušla je u povijest zbog visokih temperatura, jakih toplinskih valova, iznimne oborine, razornih suša i neuobičajenih utjecaja tropskih ciklona. Taj se trend rekordnih događaja nastavio i u 2016. godini.

Završni izvještaj WMO-a o stanju klime u 2015. detaljno je prikazao rekordne temperature zraka iznad kopna i mora, nesmanjeno zagrijavanje oceana i rast razine mora, smanjivanje površine morskog leda i brojne druge ekstremne vremenske prilike širom svijeta.

Ovaj se izvještaj poklapa s temom ovogodišnjeg Svjetskog meteorološkog dana, koji se svake godine obilježava 23. ožujka, a koja glasi *U budućnosti: toplije, sušnije, kišovitiije!*

„Ta se budućnost događa upravo sada“, kaže Petteri Taalas, glavni tajnik WMO-a.

„Alarmanтна čestina promjena kojima danas svjedočimo u našoj klimi, rezultat je emisija stakleničkih plinova kakve još nisu zabilježene u suvremenoj povijesti“, rekao je gospodin Taalas.

Globalna prosječna temperatura zraka iznad kopna znatno je premašila prethodne rekorde s 0.76 °C iznad prosjeka za razdoblje 1961. -1990. godine, uslijed snažnog El Niña i globalnog zagrijavanja izazvanog ljudskim aktivnostima. S 93 % topline izazvane ljudskim aktivnostima pohranjene u oceanima, količina topline u oceanu pohranjene do 2000 m dubine također je dosegla novi rekord.

U siječnju i veljači 2016. godine dosegnuti su novi mjesečni temperaturni rekordi, pri čemu je toplina posebno bila izražena u visokim sjevernim širinama. Prema satelitskim podacima NASA-e i američke Nacionalne oceanografske i atmosfenske službe, površina morskog leda na Arktiku nikada nije bila manja u oba mjeseca. Koncentracije stakleničkih plinova prešle su simboličku i znakovitu granicu od 400 čestica na milijun.

„Visoke temperature koje su do sada obilježile početak 2016. godine izazvale su šok u klimatskoj znanstvenoj zajednici širom svijeta“, kaže David Carlson, predsjedavajući Svjetskog programa za proučavanje klime koji sufinancira WMO.

„Naš je planet poslao snažnu poruku svjetskim vođama kako bi što prije prihvatili i primijenili zaključke Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama i smanjili emisije stakleničkih plinova prije nego što prijeđemo točku s koje nema povratka“, kaže gospodin Taalas.

„Zemlja je već danas za 1 °C toplija nego što je bila početkom 20. stoljeća. To znači da smo na pola puta da dosegneмо kritično granicu zagrijavanja od 2 °C. Nacionalni planovi o klimatskim promjenama koji su do sada prihvaćeni možda neće biti dovoljni da se izbjegne povećanje temperature od 3 °C, ali žurnim i dalekosežnim smanjivanjem emisija ugljikovog dioksida ipak možemo izbjeći najgore moguće posljedice“, objasnio je glavni tajnik WMO-a.

Kao dodatak ublažavanju klimatskih promjena, nužno je osnažiti i prilagodbu na njih ulaganjem u sustav ranog upozorenja na opasne vremenske prilike, a isto tako i u klimatske usluge koje se bave sušom, poplavama i toplinskim valovima koji utječu na zdravlje, naglasio je gospodin Taalas.

Glavni nalazi Završnog izvješća o stanju klime 2015.

Površinska temperatura oceana i toplina u oceanu

Velike površine oceana pokazale su znakovito zagrijavanje. Osobito je, zbog El Niña, srednji i istočni dio tropskog dijela Tihog oceana bio puno topliji od prosjeka. Globalna količina topline u oceanu dosegla je rekordnu razinu u gornjih 700 m odnosno 2000 m dubine. Povećana količina topline u oceanu razlog je za opaženi 40 % porast globalne razine mora u zadnjih 60 godina te očekuje se da će imati sličan utjecaj na budući rast razine mora. Razina mora, mjerena i satelitski i tradicionalnim mareografima bila je najviša od kada postoje mjerenja.

Arktički morski led

Dnevni maksimum površine morskog leda na Arktiku izmjereno 25. veljače 2015. godine najmanji je od kada postoje mjerenje (ovaj record je oboren u 2016. godini), a minimalna površina morskog leda na Arktiku izmjerena 11. rujna četvrta je najmanja od kada postoje mjerenja.

Toplina

Toplinski valovi pogodili su mnoge zemlje svijeta. Najrazorniji, obzirom na utjecaj na ljude, bio je u Indiji i Pakistanu. Za kontinente Aziju i Južnu Ameriku bila je to najtoplija godina od kada postoje mjerenja.

U zapadnoj i srednjoj Europi zabilježen je izrazito dug toplinski val, s temperaturama koje su prelazile ili bile vrlo blizu 40 °C. Zabilježeno je i nekoliko novih temperaturnih rekorda (Njemačka 40,3 °C, Španjolska 42,6 °C, Velika Britanija 36,7 °C).

Sjeverozapadni dio područja SAD-a i zapadna Kanada imale su rekordnu sezonu šumskih požara, samo na Aljasci je za vrijeme ljeta izgorjelo više od 2 milijuna hektara šume.

Jaka oborina

Globalno je količina oborine u 2015. godini bila blizu višegodišnjeg prosjeka. Ali unutar te cjelokupne brojke, bilo je mnogo slučajeva ekstremne oborine, kada je ukupna količina oborine u 24 sata znala premašivati uobičajeni mjesečni srednjak.

Npr. Malawi u Africi zadesila je u siječnju najjača poplava do sada zabilježena. Ukupna količina oborine za sezone zapadnog monsuna bila je izuzetna. U rujnu na zapadnoj obali Libije palo je više od 90 mm oborine u 24 sata, gdje je inače mjesečni prosjek 8 mm. U marokanskom gradu Marrakechu palo je u kolovozu u jednom satu 35,9 mm što je više od mjesečnog prosjeka za 13 puta.

Zbog snažnog El Niña 2015. godina bila je vlažna u mnogim suptropskim dijelovima Južne Amerike (uključujući Peru, zapadni Čile, Boliviju, Paragvaj, južni Brazil i sjevernu Argentinu) te djelomično na jugu SAD-a i sjeveru Meksika.

Suša

Jaka suša pogodila je južnu Afriku i zajedno sa sezonom 2014./2015. bila je najsušnija od 1932./1933. s najjačim učincima na poljoprivrednu proizvodnju i sigurnost prehrane. Suša izazvana El Niňom pojačala je šumske požare u Indoneziji utječući na kvalitetu zraka u Indoneziji i susjednim zemaljama.

Sjeverni dio Južne Amerike, što uključuje sjeveroistočni Brazil, Kolumbiju i Venecuelu, zadesila je jaka suša zbog čega su bili pogođeni sekori poljoprivrede, vodoprivrede i energetike.

Tropski cikloni

Globalno broj tropskih oluja, ciklona i tajfuna nije bio manji od prosjeka, ali su zabilježene neke neuobičajenosti. Tropski ciklon Pam napravio je kliziše u Vanuatu kao ciklon 5. kategorije dana 13.

3. 2015. godine, oputosošivši veliko područje. Patricija je pogodila Meksiko 20. listopada kao najjači uragan otkad postoje motrenja i u bazenu Atlanskog oceana i u bazenu istočnog dijela sjevernog Tihog oceana s maksimalnom neprekidnom brzinom vjetera od 346 km/h. Početkom studenog ekstremno rijedak tropski ciklon, Chapala, prouzročio je klizište u Jemenu koje je dovelo do znatnog poplavlivanja.

Svjetski meteorološki dan

Svjetskim meteorološkim danom obilježava se stupanje na snagu Konvencije o osnivanju Svjetske meteorološke organizacije 23. ožujka 1950. godine. Njime se također odaje priznanje nacionalnim meteorološkim i hidrološkim službama i njihovom doprinosu sigurnosti i blagostanju društva.

Tema „U budućnosti: toplije, sušnije, kišovitiije!“ stavlja naglasak na najvažnije izazove klimatskih promjena i put prema društvu otpornom na klimatske promjene.

Povećanje broja vrućih dana, toplih noći i toplinskih valova utjecat će na ljudsko zdravlje. Ovaj se rizik može umanjiti sustavom ranog upozorenja na toplinske valove koji mogu utjecati na zdravlje a koji bi donositeljima odluka, zdravstvenim službama i javnosti pružio pravovremena upozorenja.

Odnos prema suši treba biti što proaktivniji u okviru integriranog upravljanja, koje u suočavanju sa sušom objedinjava djelotvorne politike i strategije u upravljanju tlom.

U slučaju ekstremne oborine i poplava, prognoze posljedica omogućuju hitnim službama da se unaprijed pripreme. Integrirano upravljanje poplavama temelji se na dugoročnom i cjelovitom pristupu riziku od poplava.

Izgradnja zajednica otpornih na utjecaje vremena i klime vitalni je dio globalne strategije za postizanje održivog razvoja. WMO, kao međunarodna UN organizacija, nastavit će podržavati zemlje u provođenju održivog razvoja i odnosu prema klimatskim promjenama kroz pristupačne i kvalitetne znanstve podloge i operativne službe za vrijeme, klimu, hidrologiju, oceane i okoliš.

WMO je mjerodavni UN-ov predstavnik za pitanja vezana za meteorologiju, klimu i vodu.

www.wmo.int

Za dodatne informacije obratite se Clare Nullis iz ureda za odnose s javnošću, Tel. 41-22-7308478 ili mob. 41793849272. E-mail: cnullis@wmo.int

Napomene za urednike:

Informacije o svjetskom meteorološkom danu dostupne su [ovdje](#). Program možete vidjeti [ovdje](#).

